

DOI: 10.58423/2786-6742/2026-12-88-101

УДК 339.5:338.45:621(477:73)

Оксана КУШНІРЕНКО

доктор економічних наук, професор,
провідний науковий співробітник відділу
торговельної та промислової політики

ДУ «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України»,
м. Київ, Україна

ORCID ID: [0000-0002-3853-584X](https://orcid.org/0000-0002-3853-584X)

Scopus Author ID: [57211200565](https://scopus.org/authors/57211200565)

Web of Science Researcher ID: [AAG-5854-2020](https://www.researcherid.org/rid/AAG-5854-2020)

e-mail: mailto:kushnksena@gmail.com

ВПЛИВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ США НА РОЗВИТОК МАШИНОБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті досліджено вплив торговельної політики США на розвиток машинобудування України в умовах трансформації глобальних ланцюгів доданої вартості, посилення гео економічної конкуренції та зростання протекціоністських тенденцій. Обґрунтовано, що сучасна торговельна політика США є інструментом переформатування глобальних виробничих мереж шляхом диверсифікації постачальників, стимулювання локалізації виробництва та зниження залежності від окремих країн, насамперед КНР. Встановлено, що такі процеси супроводжуються регіоналізацією виробництва, релокацією підприємств і формуванням нових центрів виробничої кооперації, що створює передумови для інтеграції України у стратегічно важливі сегменти глобальних виробничих мереж, зокрема в машинобудуванні та ОПК. Проаналізовано динаміку розвитку машинобудування України та особливості торговельно-економічних відносин із США, визначено структуру взаємної торгівлі та її асиметричний характер, що проявляється у переважанні імпорту високотехнологічної продукції з США та обмеженій частці українського експорту на американському ринку. На основі економетричного аналізу оцінено вплив основних факторів на обсяги експорту продукції машинобудування України до США, зокрема обсягів виробництва, валютного курсу, рівня тарифного навантаження та інших макроекономічних показників. Встановлено слабку залежність між підвищенням тарифних ставок США та обсягами експорту української машинобудівної продукції, що зумовлено її незначною часткою на ринку США. Запропоновано комплекс адаптаційних заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності галузі, включаючи розвиток оборонно-промислової співпраці, залучення інвестицій, трансфер технологій, локалізацію виробництва та інтеграцію у глобальні виробничі мережі. Доведено, що реалізація запропонованих заходів сприятиме зміцненню позицій українського машинобудування на міжнародному ринку, підвищенню його технологічного рівня та забезпеченню довгострокової економічної стійкості в умовах трансформації світової торговельної системи.

Ключові слова: торговельна політика; машинобудування; глобальні ланцюги доданої вартості; експорт; протекціонізм; конкурентоспроможність.

JEL Classification:-F13, F14, L52, L64, O14, F51

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

Absztrakt. A tanulmány az Egyesült Államok kereskedelempolitikájának hatását vizsgálja az ukrán gépgyártás fejlődésére a globális hozzáadottérték-láncok átalakulása, a geoökonómiai verseny erősödése és a protekcionista tendenciák felerősödése közepette. A kutatás emellett érvel, hogy az USA korszerű kereskedelempolitikája a globális termelési hálózatok újraszabásának eszköze: a beszállítók diverzifikálásán, a termelés lokalizációjának ösztönzésén és az egyes országoktól – elsősorban a Kínai Népköztársaságtól – való függőség csökkentésén keresztül. Megállapítást nyer, hogy e folyamatokat a termelés regionalizációja, vállalati relokáció és új termelési kooperációs központok kialakulása kíséri, ami előfeltételeket teremt Ukrajna integrációjához a globális termelési hálózatok stratégiai szegmenseibe, különösen a gépgyártás és a védelmi ipari komplexum területén.

A tanulmány elemzi az ukrán gépgyártás fejlődési dinamikáját és az USA-val fennálló kereskedelmi-gazdasági kapcsolatokat sajátosságait, meghatározza a kétoldalú kereskedelem szerkezetét és annak aszimmetrikus jellegét, amely az USA-ból származó magas technológiai tartalmú import dominanciájában, valamint az ukrán export amerikai piacon belüli korlátozott részarányában mutatkozik meg. Ökonometria elemzés alapján értékeli a fő tényezők hatását az ukrán gépipari termékek USA-ba irányuló exportjára, ideértve a termelési volumeneket, az árfolyamot, a vámtarifákból adódó terhelést és más makrogazdasági mutatókat. Az eredmények gyenge összefüggést jeleznek az amerikai vámtarifák emelkedése és az ukrán gépipari export volumene között, amit elsősorban az ukrán termékek amerikai piacon betöltött alacsony súlya magyaráz.

A tanulmány adaptációs intézkedéscsomagot javasol az ágazat versenyképességének erősítésére, beleértve a védelmi-ipari együttműködés fejlesztését, a beruházások bevonását, a technológiatranszfert, a termelés lokalizációját, valamint a globális termelési hálózatokba való mélyebb integrációt. Bizonyítást nyer, hogy a javasolt lépések megvalósítása hozzájárulhat az ukrán gépgyártás nemzetközi piaci pozíciójának megerősítéséhez, technológiai színvonalának emeléséhez és a világgazdasági kereskedelmi rendszer átalakulása közepette a hosszú távú gazdasági reziliencia biztosításához.

Kulcsszavak: kereskedelempolitika; gépgyártás; globális hozzáadottérték-láncok; export; protekcionizmus; versenyképesség.

Abstract. The article examines the impact of U.S. trade policy on the development of Ukraine's mechanical engineering industry amid the transformation of global value chains, intensifying geoeconomic competition, and the rise of protectionist trends. It substantiates that contemporary U.S. trade policy serves as a tool for restructuring global production networks through supplier diversification, promotion of production localization, and reduction of dependence on individual countries, primarily China. These processes are accompanied by production regionalization, business relocation, and the formation of new centers of industrial cooperation, creating prerequisites for Ukraine's integration into strategically important segments of global production networks, particularly in mechanical engineering and the defense industry.

The study analyzes the dynamics of Ukraine's mechanical engineering sector and the specifics of trade and economic relations with the United States, identifying the structure of bilateral trade and its asymmetric nature, manifested in the predominance of high-tech imports from the U.S. and the limited share of Ukrainian exports in the U.S. market. Based on econometric analysis, the impact of key factors on the volume of Ukraine's mechanical engineering exports to the United States is assessed, including production volumes, exchange rates, tariff burdens, and other macroeconomic indicators. A weak correlation between increases in U.S. tariff rates and the volume of Ukrainian mechanical engineering exports is revealed, which is explained by their relatively small share in the U.S. market.

A set of adaptive measures aimed at enhancing the sector's competitiveness is proposed, including the development of defense-industrial cooperation, attraction of investment, technology transfer, production localization, and integration into global production networks. It is proven that the implementation of these measures will strengthen the position of Ukrainian mechanical engineering in

international markets, increase its technological level, and ensure long-term economic resilience under the transformation of the global trading system.

Keywords: *trade policy; mechanical engineering; global value chains; export; protectionism; competitiveness.*

Постановка проблеми. Глобальний ринок продукції машинобудування посідає провідне місце у структурі світової торгівлі, формуючи основу міжнародного обміну високотехнологічною продукцією, проміжними компонентами та комплектуючими в межах глобальних ланцюгів доданої вартості (ГЛДВ). Торговельна політика США як інструмент зниження геополітичних ризиків надмірної залежності від КНР істотно впливає на структуру ГЛДВ, стимулюючи їх регіоналізацію, скорочення залежності від окремих постачальників і переорієнтацію виробничих потоків. Унаслідок цього відбувається глобальний перерозподіл ланцюгів постачання комплектуючих, зміщення центрів складання та посилення вимог до технологічної локалізації виробництва. До того ж війна РФ проти України трансформувала не лише безпекове середовище, сприяючи стрімкому зростанню глобального попиту на продукцію оборонно-промислового комплексу (ОПК) та суміжних галузей машинобудування. Такі виклики змінюють конкурентні позиції виробників машинобудівної продукції, створюючи для України можливості інтеграції в оновлені сегменти ГЛДВ, залучення виробництв із частковою релокацією та розширення участі у постачанні проміжної продукції в умовах фрагментації світової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку машинобудування є предметом ґрунтовних досліджень як зарубіжних, так і українських науковців, а також відображена у численних аналітичних і програмних документах міжнародних організацій, зокрема Світового банку, ООН, Європейської комісії, ЮНІДО та інших. Концептуальні засади досліджуваної проблеми сформувавали науковці різних напрямів і шкіл сучасної економічної думки. До їх числа можна віднести праці вчених Інституту економіки та прогнозування НАН України В. Гейця, В. Сіденка, Т. Осташко, В. Венгера та ін., які дослідили специфіку впливу міжнародної торгівлі на динаміку структурних диспропорцій на ринку продукції машинобудування та обґрунтували першочергові заходи промислової політики у контексті реалізації потенціалу машинобудівної промисловості [1, 2]. В монографії Інституту регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України за ред. С. Іщук виявлено слабкі сторони, пов'язані з обмеженою конкурентоспроможністю, залежністю від імпорту технологій, низькою часткою у ВВП та експорті порівняно з країнами ЄС. Водночас авторський колектив вирізняє потенціал локалізації виробництва та обґрунтовує перспективи розвитку машинобудування в Україні [3].

Дослідниками з Національного інституту стратегічних досліджень, зокрема О. Собкевич машинобудування розглядається як драйвер економічного розвитку

в умовах війни та повоєнної відбудови, виокремлюються перспективні напрями розбудови його окремих галузей (ОПК, енергетичного, транспортного тощо) [4].

Розглядаючи можливості розвитку машинобудування на світовому ринку багато науковців звертають увагу на вплив торговельної політики США та її дедалі зростаюче значення для світової торгівлі, зокрема через протекціоністські заходи, тарифні бар'єри та торговельні війни. Зокрема, аналіз торговельної політики США свідчить, що вона може вплинути на експорт України у разі укладання або блокування угод про вільну торгівлю між США та ЄС або іншими економічними блоками, що матиме наслідки для українських галузей промисловості, які залежать від експортних ринків та інтегрованих ланцюгів поставок [5]. Сучасна торговельна політика США характеризується частими змінами тарифних ставок і використанням митних інструментів як механізму зовнішньоекономічного тиску. Це створює як ризики, так і можливості для українських підприємств залежно від товарних груп та географії торгівлі. Наприклад, введення універсальних імпорتنих мит на окремі групи товарів призводить до волатильності на глобальних ринках і потребує від українських експортерів гнучкості у формуванні стратегій виходу на нові ринки або перекваліфікації продукції. А. Мазаракі та Т.Мельник розглядають торговельну політику в контексті сприяння промислового розвитку, обґрунтовуючи необхідність інтеграції її інструментів в стратегії економічної безпеки держави [6].

Серед зарубіжних публікацій слід виділити праці, присвячені впливу геополітичних ризиків на міжнародну торгівлю продукцією машинобудування, зокрема ті, в яких обґрунтовано негативний вплив глобальних геополітичних ризиків на рівень торговельної відкритості країн. Так, у статті Yan, X., & Piao, L. [7] доведено, що зростання політичної невизначеності та конфліктності знижує інтенсивність торговельних потоків, посилює фрагментацію ринків і стимулює тенденції до регіоналізації.

На особливу увагу заслуговують публікації, присвячені дослідженню зміни торговельної політики США та її глобальним наслідкам. С. Freund, A. Mattoo, A. Mulabdic, M. Ruta [8] дійшли висновку, що активізація інструментів торговельного захисту США сприяє переформатуванню глобальних ланцюгів постачання, фіксуючи тенденцію до переорієнтації виробництва на політично «безпечні» юрисдикції, створюючи нову конфігурацію світових виробничих мереж.

Поглиблення протекціоністських тенденцій у контексті торговельної війни США – КНР дослідив Z. Zhang [9], який проаналізував механізми тарифного регулювання та їх вплив на міжнародну торговельну систему, наголошуючи на системному характері змін, які виходять за межі двосторонніх відносин і впливають на глобальні ринки високотехнологічної продукції.

Узагальнення наукових підходів до оцінки впливу торговельної війни на поведінку фірм представлено у роботі H. Lee [10] свідчать про реакцію

підприємств на геополітичну турбулентність через диверсифікацію ринків, локалізацію виробництва та активізацію інноваційної діяльності.

Проблему геополітичного суперництва у високотехнологічних галузях досліджували L. Bednarski, N. Subramanian, S. Roscoe, C. Blome [11], які обґрунтували, що політичні ризики стають визначальним фактором проектування глобальних ланцюгів постачання, впливаючи на галузі машинобудування та промислового виробництва. Аналогічну проблематику розкриває M. Zehri [12], який аналізує наслідки торговельних конфліктів США–КНР для стійкості глобальних торговельних мереж, підкреслюючи зростання тенденцій до фрагментації міжнародної економіки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових публікацій щодо проблематики впливу екстерналій на розвиток машинобудування, недостатньо дослідженими виявляються механізми підтримки національних виробників у технологічно складних сегментах, реалізації порівняльних переваг, диверсифікації їх діяльності та функціонуванні в умовах жорсткої конкуренції глобального ринку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення впливу торговельної політики США на розвиток машинобудування в Україні в умовах трансформації глобальних ланцюгів доданої вартості та посилення гео економічної конкуренції, а також обґрунтування механізмів адаптації та підтримки національних виробників через розширення експортної присутності й підвищення стійкості до глобальних конкурентних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах відбуваються структурні зміни у світовій торгівлі та ГЛДВ, де США відіграють роль драйвера нової економічної моделі, використовуючи інструменти торговельної політики для переформатування міжнародних виробничих зв'язків відповідно до власних стратегічних і безпекових пріоритетів, зміцнення технологічного лідерства, підтримки національної промисловості та посилення позицій країни у глобальній конкуренції. Торговельна політика США спричиняє трансформацію глобальних ланцюгів доданої вартості через стимулювання релокації виробництва, диверсифікацію постачальників і зниження залежності від окремих країн, що особливо проявляється у машинобудуванні (рис. 1).

США суттєво диверсифікували географічну структуру імпорту, зменшивши залежність від КНР в багатьох галузях переробної промисловості та переорієнтувавши поставки на інші країни. Це підтверджується показниками зниження концентрації імпорту США. За даними звіту МакКінсі, скорочення геополітичної дистанції США становило приблизно 10%, а географічної – 3 %. Так, відбувається перенесення виробничих потужностей зі складання автомобілів і виробництва комплектуючих з КНР до Мексики, В'єтнаму та інших країн Північної Америки й Південно-Східної Азії; локалізація виробництва сталі, алюмінію та критичних компонентів; обмеження експорту високотехнологічних напівпровідників та створення нових напівпровідникових заводів у США тощо.

Рис. 1. Функціональна роль торговельної політики США як інструмент стратегічного впливу на розвиток промисловості

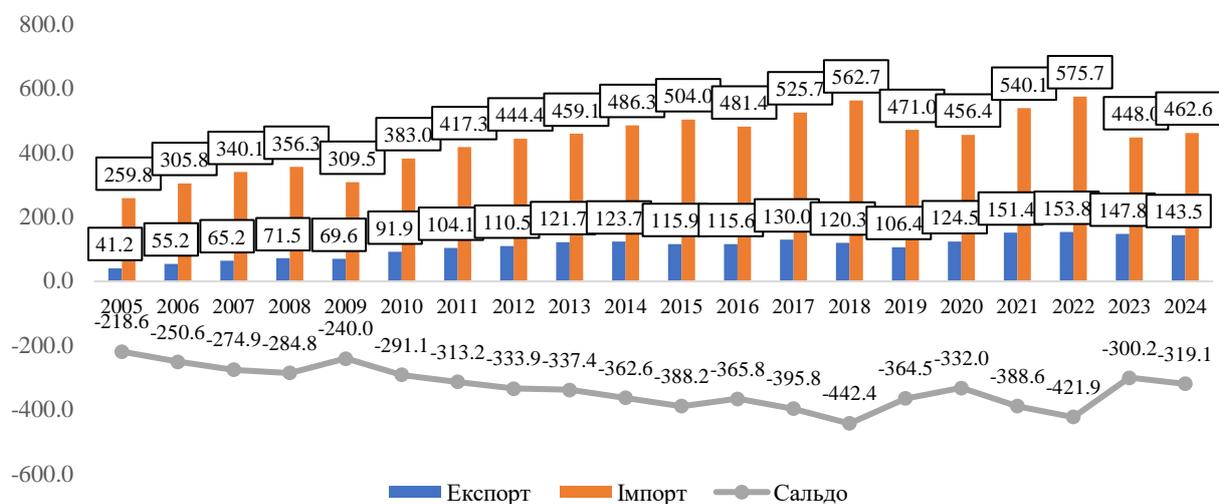
Джерело: складено за даними *FasterCapital* [13]

Водночас аналіз у розрізі доданої вартості свідчить, що реальна залежність США від китайського виробництва може знижуватися повільніше, ніж це відображає статистика валового імпорту, оскільки частина товарів, вироблених переважно в Китаї, експортується до США через треті країни, які здійснюють лише незначну обробку або фінальне складання. Внаслідок цього глобальні ланцюги постачання можуть ставати довшими, зокрема, у 2017–2020 рр. частка КНР в доданій вартості іноземних товарів у кінцевому споживанні США навіть незначно зросла – з 24 % до 25 %. Зокрема, за 2017-2022 рр. імпорт ноутбуків з В'єтнаму до США більш ніж подвоївся (приблизно на 800 млн дол. США), водночас імпорт В'єтнаму з КНР комплектуючих для їх виробництва (зокрема друкованих плат і сенсорних екранів) також зріс приблизно на аналогічну суму, що підтверджує збереження значної ролі КНР у відповідних виробничих ланцюгах.

Загальна тенденція двосторонньої торгівлі між США та КНР за останні 20 років характеризується стійким зростанням обсягів товарообігу до 2018 р. із подальшою волатильною динамікою на тлі торговельних конфліктів, пандемії та процесів часткової диверсифікації (рис.2).

Протягом періоду, що аналізується, відбувається поступове зростання експорту США до КНР з 41,2 до 123,7 млрд дол. США та імпорту з 259,8 до 486,3 млрд дол. США, що супроводжувалося поглибленням негативного сальдо зовнішньоторговельного балансу США –218,6 до –362,6 млрд дол. США. Це підтверджує структурну асиметрію двосторонньої торгівлі та залучення китайських виробників у постачання товарів на американський ринок. Частка КНР в імпорті промислових товарів США була значною, але поступово зменшилася з 24% у 2017 р. до 15% у 2023 р., причому найбільше скорочення зафіксовано у високотехнологічних галузях – з майже 50% до близько 30%. Водночас, за основними товарними групами машинобудування «Електричні

машини та обладнання» спостерігається переважання імпорту з КНР до США (рис. 3).

Рис. 2. Двостороння торгівля між Сполученими Штатами Америки та КНР у 2005-2024 рр., млрд дол. США

Джерело: складено за даними Trademap [14]

У 2023-2024 рр. торгівля машинобудівною продукцією між США та КНР характеризувалася збереженням значного дисбалансу з переважанням імпорту у провідних сегментах машинобудування. Так, для ядерних реакторів, котлів і механічного обладнання у 2024 р. порівняно з 2023 р. експорт США скоротився з 13,72 до 12,86 млрд дол. США, що становило 6,3%, тоді як імпорт залишався майже незмінним і становив більше 85 млрд дол. США, перевищуючи експорт більше ніж у 6,6 разів. У групі електричних машин та обладнання спостерігалось зростання обсягів експорту американських товарів до КНР з 11,64 до 15,28 млрд дол. США або на 31,2%. Незважаючи на це, імпорт китайської продукції в 11 разів перевищував обсяги експорту у 2023 р. та у 8,3 раза у 2024 р. У сфері продукції для залізничного транспорту обсяги експорту зросли майже на третину у 2024 р. порівняно з 2023 р. Позитивна динаміка спостерігалася лише у високотехнологічному сегменті літаків і космічної техніки, де відбулося зростання експорту з 6,81 до 11,54 млрд дол. США або майже 70% при одночасному скороченні імпорту з 0,56 до 0,17 млрд дол. США. Загалом у 2023-2024 рр. зберігалася структурна залежність США від імпорту машинобудівної продукції з КНР у більшості сегментів, за винятком високотехнологічної авіакосмічної індустрії, де США має стійкі конкурентні переваги.

У контексті посилення політики США щодо зменшення залежності від КНР у стратегічних галузях промисловості для України відкриваються додаткові можливості інтеграції до нових виробничих конфігурацій, зокрема у сферах машинобудування, оборонно-промислового комплексу, виробництва компонентів для транспортної техніки, енергетичного обладнання та критичних матеріалів.

Рис. 3. Динаміка торгівлі машинобудівною продукцією між США та КНР за 2023-2024 рр., млрд дол. США

Джерело: складено за даними Trademap [14]

Укладена у 2024 р. двостороння безпекова угода між Україною та США [15] створює інституційну основу для поглиблення оборонно-промислової кооперації, локалізації спільного виробництва техніки та комплектуючих, трансферу технологій і залучення інвестицій у модернізацію українських підприємств. В умовах диверсифікації постачальників для американського ринку Україна потенційно може виступати регіональним партнером у виробництві окремих видів машинобудівної продукції (зокрема важкого машинобудування, транспортних компонентів, продукції подвійного призначення), особливо з огляду на наявну інженерну базу, конкурентні виробничі витрати та перспективу повоєнної відбудови. Водночас реалізація цього потенціалу потребує гармонізації технічних стандартів, поглиблення інтеграції у західні ланцюги доданої вартості та забезпечення довгострокових гарантій безпеки й інвестиційної стабільності. Машинобудування як одна з структуроутворюючих галузей промисловості України відіграє стратегічну роль у забезпеченні технологічного розвитку та обороноздатності держави. В умовах воєнного стану значно зросла роль продукції оборонного та подвійного призначення, що зумовлює необхідність гармонізації торговельної політики з вимогами міжнародних режимів контролю за експортом, стандартів технічного регулювання та процедур сертифікації. Протягом 2010-2023 рр. розвиток українського машинобудування характеризувався досить нерівномірною динамікою, що відображало загальну економічну ситуацію в країні та вплив зовнішніх і внутрішніх факторів (рис. 4).

У періоди економічних криз, політичної нестабільності та повномасштабної воєнної агресії обсяги виробництва в машинобудівній галузі України зазнавали суттєвого скорочення, що створювало системні виклики для підприємств різних

масштабів діяльності. Зазначене зниження супроводжувалося погіршенням фінансово-економічних показників, ускладненням логістичних процесів та зростанням виробничих ризиків.

Рис. 4. Обсяги виробництва, експорту та імпорту продукції машинобудування України за 2012-2023 рр., млрд дол США

Джерело: UN Comtrade, Державне управління статистики України

У 2022 р. внаслідок повномасштабної війни відбулося загострення кризових явищ, що зумовило суттєвий спад на ринку, тимчасове припинення діяльності окремих підприємств, руйнування виробничої інфраструктури та порушення логістично-виробничих ланцюгів. Поряд з цим, у 2023 р. зафіксовано відновлення обсягів реалізації до 316,89 млрд грн. У періоди економічної стабільності та сприятливого інвестиційного клімату галузь демонструвала стійке зростання обсягів виробництва та реалізації продукції, що свідчило про її потенціал і конкурентоспроможність на внутрішньому та зовнішньому ринках. Україна постачає до США окремі види машин, електротехнічного обладнання, комплектуючих та продукції авіакосмічного й енергетичного призначення, що загалом становить 879 млн дол. США, імпортуючи продукцію машинобудування з США на суму 3,47 млрд дол. США складну техніку, обладнання для промисловості, транспортні засоби та компоненти з високою доданою вартістю. Враховуючи незначні обсяги експорту продукції українського машинобудування до США можна стверджувати що зростання тарифу з 1,98% у 2024 р. до 10,0% у 2025 р. не матиме суттєвого негативного впливу на обсяги виробництва продукції машинобудування. Це підтверджують розрахунки на основі кореляційно-регресійної моделі. Зокрема, для визначення факторів, що впливають на обсяги виробництва (Y), було побудовано багатофакторну лінійну регресійну модель за 2013–2024 рр. за допомогою програми Excel. Отримані

статистичні характеристики моделі свідчать про її достатню якість: $R^2 = 0,977$, Adjusted $R^2 = 0,936$, стандартна похибка регресії становить 30,0 од. Отримані результати економетричного оцінювання дозволяють здійснити комплексний аналіз впливу основних макро- та зовнішньоекономічних чинників на динаміку обсягів виробництва продукції машинобудування України у 2013–2024 рр. Оцінені коефіцієнти відображають напрям та інтенсивність впливу відповідних факторів на результативний показник:

I. Внутрішні інвестиційні чинники, зокрема капітальні інвестиції демонструють майже пропорційну позитивну залежність із виробництвом з рівнем еластичності 0,94, що формує внутрішню базу довгострокового зростання галузі. Індекс цін продукції машинобудування з коефіцієнтом 0,10 має помірний позитивний вплив. Підвищення цін може відображати як інфляційні процеси, так і структурні зміни у виробництві.

II. Зовнішньоекономічні чинники попиту, зокрема експорт продукції машинобудування характеризується слабким позитивним впливом із значенням 0,04. Це означає, що у досліджуваній період галузь не була повністю експортно-орієнтованою на ринки США, а внутрішній попит та експорт до інших країн відігравав вагомійшу роль.

Натомість найбільший позитивний коефіцієнт серед усіх змінних має ВВП США, а саме 1,68. Це свідчить про значну залежність українського машинобудування від глобальної економічної кон'юнктури.

Від'ємні значення мають коефіцієнти, що характеризують вплив імпорту комплектуючих для потреб машинобудування -0,92, вплив тарифів -0,08 та курс валют -0,76, що вказує на високу імпортозалежність виробництва. Зростання імпорту комплектуючих може супроводжуватися підвищенням собівартості продукції, посиленням валютних ризиків та вразливістю до зовнішніх шоків. Девальвація національної валюти, попри теоретичну підтримку експорту, для імпортозалежної галузі призводить до зростання витрат на комплектуючі, обладнання та технології.

Результати моделювання показали, що у досліджуваній період торговельна політика з тарифним навантаженням не була визначальним фактором динаміки виробництва. Водночас зростання економіки США вказує на наявність значного нереалізованого потенціалу для розширення експортної присутності українського машинобудування за умови підвищення його конкурентоспроможності та технологічного рівня. Позитивна еластичність щодо ВВП США відкриває можливості для нарощування поставок у періоди зростання американської економіки. Разом із тим зменшення імпортозалежності шляхом локалізації виробництва комплектуючих, співпраці з американськими партнерами, залучення інвестицій у модернізацію та сертифікацію продукції відповідно до стандартів США може суттєво посилити експортний потенціал машинобудування. Це потребує впровадження відповідних адаптаційних заходів:

1. Активізація міждержавного співробітництва зі створенням оборонно-промислових альянсів із США, що передбачає створення спільних підприємств між українськими машинобудівними підприємствами та американськими оборонними корпораціями; локалізацію виробництва компонентів військової техніки в Україні та інтеграцію українських виробників у глобальні ланцюги постачання оборонної продукції. Особливу увагу слід приділити розвитку виробництва вузлів і компонентів для бронетехніки, безпілотних систем, транспортної техніки, силових установок та ремонтно-сервісної інфраструктури, що дозволить знизити тарифні бар'єри через механізми виробничої кооперації та спільного походження продукції.

2. Поглиблення технологічного партнерства і трансферу технологій із американськими компаніями має забезпечити модернізацію українського машинобудування відповідно до стандартів США. Це включає залучення американських технологій у сферах високоточного машинобудування, цифрового виробництва (CNC-системи, additive manufacturing), оборонної електроніки, авіа- та ракетобудування, а також впровадження стандартів якості AS9100, ISO, ITAR-compliance, що дозволить українським підприємствам отримати статус сертифікованих постачальників для американського ринку.

3. Створення системи стратегічного управління критично важливими матеріалами, що є необхідною умовою для інтеграції у виробничі ланцюги США. Україна має значний потенціал у сфері титану, літію, графіту, рідкоземельних металів і спеціальних сталей, що є критичними для оборонного машинобудування. Доцільно ухвалити національні стратегії управління рідкоземельними елементами з програмами розвитку виробництва і переробки стратегічних матеріалів із залученням американських інвестицій, формуванням спільних переробних підприємств і довгострокових контрактів із американськими виробниками, що забезпечить стратегічну взаємозалежність і знизить ризики торговельних обмежень.

4. Активізація залучення американських інвестицій у машинобудування України через створення спеціальних інвестиційних режимів. Це включає розвиток індустріальних парків машинобудівного і оборонного профілю зі спеціальними податковими і митними умовами, впровадження механізмів страхування військово-політичних ризиків через інституції США (DFC- U.S. International Development Finance Corporation), створення спільних інвестиційних фондів і програм фінансування модернізації виробництва. Особливе значення має стимулювання локалізації виробництва американських компаній в Україні як елементу диверсифікації виробничих ланцюгів.

5. Інтеграція українського машинобудування у виробничі ланцюги оборонної і цивільної промисловості США через механізми офсетних договорів співпраці та субконтрактингу. Українські підприємства можуть спеціалізуватися на виробництві окремих компонентів, вузлів, металоконструкцій, силових агрегатів і сервісному обслуговуванні техніки, що дозволить зменшити

залежність від прямого експорту готової продукції, який підпадає під тарифні обмеження.

6. Розвиток інституційних механізмів економічної дипломатії, зокрема створення двосторонніх промислових робочих груп, укладання міжурядових угод про стратегічну співпрацю у сфері машинобудування, участь у програмах Industrial Base Expansion, Defense Production Act cooperation, а також створення постійних представництв українських машинобудівних підприємств у США.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті проведеного дослідження встановлено, що турбулентність торговельної політики США відчутно змінює традиційні параметри глобалізації, призводячи до розриву традиційних торговельних зв'язків, посилення регіоналізації та протекціонізму, а в умовах воєнного стану для України ці виклики стають ще загрозливіші. Подолання негативних наслідків потребує оновлення торговельної політики України з обґрунтуванням можливостей нарощення власної виробничої бази машинобудування. Поєднання економічних і геополітичних чинників визначає необхідність переходу від переважно ліберальної моделі зовнішньоторговельного регулювання до стратегічно орієнтованої, безпеково інтегрованої моделі торговельної політики, яка передбачає. Встановлено, що війна та зростання глобальних безпекових загроз трансформували структуру попиту на продукцію машинобудування, посиливши роль оборонно-промислового комплексу та технологій подвійного призначення. У цих умовах експортна стратегія повинна враховувати не лише економічні вигоди, а й вимоги міжнародних режимів експортного контролю, стандартизації та кібербезпеки. Обґрунтовано, що турбулентність політики США та реструктуризація глобальних виробничих мереж створюють для України як обмеження, пов'язані з доступом до критичних технологій, так і можливості інтеграції до стратегічних партнерських ланцюгів постачання.

Адаптація українського машинобудування до нової торговельної політики США має базуватися не лише на мінімізації негативного впливу тарифів, а на формуванні стратегічного партнерства, інтеграції у оборонно-промислові альянси, розвитку спільних виробництв, управлінні критичними ресурсами та залученні американських інвестицій і технологій, що дозволить підвищити конкурентоспроможність галузі та забезпечити її довгострокову інтеграцію у глобальні промислові і безпекові структури.

Подяка. Наукова стаття підготовлена в рамках виконання науково-дослідної роботи «Комплексне наукове дослідження динаміки та структурних змін у світовій економіці», № державної реєстрації 0125U003662.

Фінансування. Авторка не отримувала грантового фінансування для цього дослідження.

Конфлікт інтересів. Авторка заявляє, що не має конфлікту інтересів.

Декларація про використання ШІ. Під час підготовки рукопису авторка частково використовував інструменти штучного інтелекту ChatGPT для редагування тексту. Усі результати, висновки та інтерпретації є виключно авторським внеском.

Список використаних джерел

1. Геєць В. Суперечності та перспективи економічного зростання на інноваційній основі в Україні. *Економіка України*. 2024. Т. 67, № 11 (756). С. 3–28. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.11.003>
2. Venger V., Romanovska N., Chyzhevska M. Integration of Ukraine into the global value chains. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*. 2022. Т. 25, № 2. С. 137–161. DOI: <https://doi.org/10.18778/1508-2008.25.17>
3. Розвиток машинобудування в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. С. О. Іщук. Львів, 2022. 137 с.
4. Собкевич О. Напрями розбудови машинобудування в Україні як драйвера економічного розвитку під час війни та у повоєнний період. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2024. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/napryamy-rozbudovy-mashynobuduvannya-v-ukrayini-yak-drayvera-ekonomichnoho> (дата звернення: 12.12.2025).
5. Осташко Т. Протекціонізм у торговельній політиці США: висновки для України. *Економіка України*. 2017. Т. 60, № 5–6 (666–667). С. 136–150. URL: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economyukr/article/view/2017-05-10> (дата звернення: 12.12.2025).
6. Mazaraki A., Melnyk T. Economic security strategy of Ukraine in the context of global transformations. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu*. 2021. № 6. Р. 4–27. DOI: [https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(140\)01](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(140)01)
7. Yan X., Piao L. The effect of global geopolitical risks on trade openness. *International Review of Economics & Finance*. 2025. Т. 102, 104366. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.iref.2025.104366>
8. Freund C., Mattoo A., Mulabdic A., Ruta M. Is US trade policy reshaping global supply chains? *Journal of International Economics*. 2024. Т. 152, 104011. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2024.104011>
9. Zhang Z. Trade protectionism and international trade policy study: a case analysis based on the China–US trade war. *Frontiers in Business, Economics and Management*. 2024. Т. 14, № 2. Р. 115–119. DOI: <https://doi.org/10.54097/p1dzhf35>
10. Lee H. Geopolitics and innovation: a systematic literature review of firm responses to the U.S.–China trade war. *Journal of Business and Strategic Management*. 2025. Т. 10, № 14. Р. 44–62. DOI: <https://doi.org/10.47941/jbsm.3246>
11. Bednarski L., Subramanian N., Roscoe S., Blome C. Geopolitical rivalry over strategically important industries: understanding the effects on global supply chain design. *Production Planning & Control*. 2025. Р. 1–23. DOI: <https://doi.org/10.1080/09537287.2025.2570203>
12. Zehri M. The ripple effects of U.S.–China trade conflicts on global supply chain resilience and international trade networks. *The Critical Review of Social Sciences Studies*. 2025. Т. 3, № 4. DOI: <https://doi.org/10.59075/k9arsz29>
13. The impact of trade policies on economic growth. *FasterCapital*. 2025. URL: <https://fastercapital.com/topics/the-impact-of-trade-policies-on-economic-growth.html/1> (дата звернення: 12.12.2025).
14. Bilateral trade between Ukraine and United States of America. *TradeMap*. 2026. URL: https://www.trademap.org/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c156%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 12.12.2025).
15. Україна та США підписали двосторонню безпекову угоду – офіційний реліз на сайті Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/dvostoronnya-bezpekova-ugoda-mizh-ukrayinoyu-ta-spoluchenimi-91501> (дата звернення 12.12.2025).

Reference

1. Heyets, V. (2024). Contradictions and prospects of innovation-based economic growth in Ukraine. *Economy of Ukraine*, 67(11), 3–28. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.11.003>
2. Venger, V., Romanovska, N., & Chyzhevska, M. (2022). Integration of Ukraine into the global value chains. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, 25(2), 137–161. <https://doi.org/10.18778/1508-2008.25.17>
3. Ishchuk, S. O. (Ed.). (2022). *Development of mechanical engineering in Ukraine: Problems and ways of their solution*. Lviv: SI “M. I. Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine” [in Ukrainian].
4. Sobkevych, O. V. (2024). Directions of development of mechanical engineering in Ukraine as a driver of economic growth during the war and post-war period. *National Institute for Strategic Studies*. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/napryamy-rozbudovy-mashynobuduvannya-v-ukrayini-yak-drayvera-ekonomichnoho>
5. Ostashko, T. (2017). Protectionism in U.S. trade policy: Implications for Ukraine. *Economy of Ukraine*, 60(5–6), 136–150. <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economyukr/article/view/2017-05-10/2017-05-10>
6. Mazaraki, A., & Melnyk, T. (2021). Economic security strategy of Ukraine in the context of global transformations. *Herald Kyiv State University of Trade and Economics*, 6, 4–27. [http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(140\)01](http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(140)01)
7. Yan, X., & Piao, L. (2025). The effect of global geopolitical risks on trade openness. *International Review of Economics & Finance*, 102, 104366. <https://doi.org/10.1016/j.iref.2025.104366>
8. Freund, C., Mattoo, A., Mulabdic, A., & Ruta, M. (2024). Is US trade policy reshaping global supply chains? *Journal of International Economics*, 152, 104011. <https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2024.104011>
9. Zhang, Z. (2024). Trade protectionism and international trade policy study: A case analysis based on the China–US trade war. *Frontiers in Business, Economics and Management*, 14(2), 115–119. <https://doi.org/10.54097/p1dzhf35>
10. Lee, H. (2025). Geopolitics and innovation: A systematic literature review of firm responses to the U.S.–China trade war. *Journal of Business and Strategic Management*, 10(14), 44–62. <https://doi.org/10.47941/jbsm.3246>
11. Bednarski, L., Subramanian, N., Roscoe, S., & Blome, C. (2025). Geopolitical rivalry over strategically important industries: Understanding the effects on global supply chain design. *Production Planning & Control*, 1–23. <https://doi.org/10.1080/09537287.2025.2570203>
12. Zehri, M. (2025). The ripple effects of U.S.–China trade conflicts on global supply chain resilience and international trade networks. *The Critical Review of Social Sciences Studies*, 3(4). <https://doi.org/10.59075/k9arsz29>
13. FasterCapital. (2025). The impact of trade policies on economic growth. <https://fastercapital.com/topics/the-impact-of-trade-policies-on-economic-growth.html/1>
14. Bilateral trade between Ukraine and United States of America. (2026). Trademap. International Trade Centre. URL: <https://www.trademap.org>
15. Ukraine and the United States Signed a Bilateral Security Agreement – Official Release on the Website of the President of Ukraine. URL: <https://www.president.gov.ua/en/news/dvostoronnya-bezpekova-ugoda-mizh-ukrayinoyu-ta-spoluchenimi-91501>

Отримано: 06.02.2026

Прийнято до друку: 23.02.2026

Опубліковано: 31.03.2026

Beérkezett: 2026.02.06

Elfogadva: 2026.02.23

Megjelent: 2026.03.31

Received: 06.02.2026

Accepted: 23.02.2026

Published: 31.03.2026